

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-37>

УДК 330.341.1(477)

МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНЮВАННЯ АДРЕСНОСТІ НАДАННЯ ЖИТЛОВИХ СУБСИДІЙ

MONITORING AND EVALUATION OF THE TARGETING OF HOUSING SUBSIDIES

Фоменко Олексій Олександрович

аспірант,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4381-9847>**Fomenko Oleksiy**

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

У статті досліджено ефективність системи адресності житлових субсидій в Україні та розроблено методологічний підхід до її оцінювання. Проаналізовано ключові показники адресності соціальної підтримки. Виявлено значну регіональну диференціацію показників: індекс адресності (0,52-0,78), охоплення програмою (6,4-23,4%), середній розмір субсидії (1298,64-1732,51 грн). Встановлено асиметричний вплив інфляції, що для малозабезпечених домогосподарств на 2,1-2,8 в.п. вищий, ніж для заможних. Ідентифіковано проблеми: недостатня адаптованість до регіональних відмінностей у витратах, цифрова нерівність, непропорційне інфляційне навантаження на вразливі групи, недосконала інтеграція інформаційних систем. Запропоновано вдосконалення через впровадження деталізованих показників адресності, регіональну адаптацію нормативів, посилення інформаційної інтеграції та подолання цифрової нерівності.

Ключові слова: житлові субсидії, адресність, соціальний захист, воєнний стан, енергетична вразливість, цифрова нерівність, внутрішньо переміщені особи.

This article investigates the effectiveness of the housing subsidy targeting system in Ukraine and develops a methodological approach to its evaluation under martial law conditions. The research is driven by the need to ensure efficient use of limited budget resources to support vulnerable populations during economic instability and inflation. The methodology calculates and analyzes key targeting indicators such as coverage coefficient and targeting index to assess program effectiveness. Data sources include the Pension Fund of Ukraine's records on housing subsidies for February 2024 and statistics from the State Statistics Service. Findings reveal significant regional variations in targeting indicators (0.52 in Kyiv to 0.78 in Luhansk region), program coverage (6.4% in Kyiv to 23.4% in Kirovohrad region), and average subsidy amounts (UAH 1,298.64 in Zakarpattia to UAH 1,732.51 in Kyiv). The study shows inflation affects population segments asymmetrically, with low-income households experiencing inflation rates 2.1-2.8 percentage points higher than wealthy segments. This disparity stems from their consumer basket structure, where over 60% consists of food and utilities with rapidly increasing prices. Key problems identified include: insufficient adaptation to regional differences in household expenditure patterns; digital inequality limiting vulnerable groups' access to automated services; disproportionate inflationary burden on low-income households; poor integration of departmental information systems; and challenges in verifying applicants' property status. The study proposes improvements through detailed targeting indicators, regional adaptation of standards, enhanced information integration, measures to address digital inequality, and a comprehensive system to assess program impact on living standards across population categories. These recommendations can help government authorities improve housing subsidy efficiency and ensure more equitable distribution of social assistance despite resource constraints.

Keywords: housing subsidies, targeting, social protection, martial law, energy vulnerability, digital inequality, internally displaced persons.

Постановка проблеми. Житлові субсидії є ключовим інструментом соціальної підтримки вразливих верств населення в Україні, особливо в умовах економічної нестабільності

та зростання тарифів на житлово-комунальні послуги [1]. Виникає необхідність постійного моніторингу та оцінювання механізмів надання житлових субсидій для забезпечення

їх максимальної ефективності та справедливого розподілу [2; 3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні питання житлових субсидій та їх адресності активно досліджується вітчизняними науковцями. Т. Кізіма (2020) аналізує видатки бюджету на надання житлових субсидій та їх вплив на суспільний добробут, відзначаючи зміни в обсягах бюджетних видатків на надання пільг та субсидій [4]. І.С. Андрієнко (2015) розглядає правове забезпечення надання житлових субсидій, вказуючи на низьку адресність існуючої системи [5].

Т.Ю. Хренова (2019) досліджує порядок призначення житлової субсидії як форми адресної соціальної допомоги, підкреслюючи необхідність підвищення адресності й ефективності програми [6]. О.О. Фоменко розглядає житлові субсидії як інструмент адресної допомоги населенню, пропонуючи методологію розрахунку розміру житлової субсидії [7].

В Україні розроблено методики проведення моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки населення [1]. Щербань С., Шейко Р., Левкіна Г. (2017) запропонували комплексний посібник з моніторингу та оцінювання надання соціальних послуг в Україні [2]. Останні дослідження також фокусуються на змінах у виплатах допомоги внутрішньо переміщеним особам, персонемам [8; 9].

Міжнародні дослідження, зокрема Ong ViforJ та співавтори (2024) провели аналіз ефективності програми Commonwealth Rent Assistance в Австралії, запропонували багатосторонній підхід, який одночасно покращує адекватність та цільову спрямованість на тих, хто найбільше страждає від житлового стресу, зберігаючи при цьому нейтральність щодо доходів [10].

Yuan та співавтори (2024) досліджували ефективність програми Dibaо в Китаї, виявивши, що рівень життя домогосподарств, такі фактори як наявність комунальних зручностей, питної води, палива для приготування їжі, вартість житла та активи впливають на розподіл та ефективність субсидій Dibaо [11].

Xia-Bauer та співавтори (2024) провели порівняльний аналіз політик декарбонізації житлових будинків у ЄС, Китаї та Індії, підкреслюючи важливість фінансових стимулів, які в основному мають форму субсидій [12].

Van den Broeck та співавтори (2024) досліджували вплив фонду утримання субсидій на реновацію житла для власників з обмеженими можливостями в Генті, демонстру-

ючи, що покращення якості житла може бути пов'язане з поліпшенням різних аспектів добробуту [13].

Liu та співавтори (2024) вивчали перерозподільчі ефекти державних та приватних трансфертів на нерівність доходів у Китаї, виявивши, що обидві програми мають ефект зменшення нерівності, причому ефект від державних програм є значно більшим [14].

Ці дослідження підкреслюють важливість адресності та ефективності соціальних програм, а також необхідність врахування різноманітних факторів при їх розробці та реалізації.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на наявні дослідження, залишається недостатньо вивченим вплив останніх змін у системі надання житлових субсидій в Україні на їх адресність та ефективність, особливо в умовах воєнного стану. Зокрема, потребує детального аналізу вплив автоматизації процесу перерахунку субсидій, запровадженої з 1 жовтня 2024 року, на охоплення та адресність програми [3; 8; 9]. Крім того, недостатньо досліджено вплив цих змін на різні категорії населення, особливо на найбільш вразливі групи.

За даними загальнодержавного вибіркового обстеження соціально-економічного стану домогосподарств (ОСЕСД), проведеного у грудні 2023 року – лютому 2024 року, спостерігається значне зростання бідності: частка бідних за доходами зросла в 1,7 рази – з 20,6% у 2021 році до 35,5% у 2023 році [15]. Відбулося суттєве погіршення самооцінки купівельної спроможності доходів: частка тих, хто не може забезпечити навіть достатнє харчування, зросла в 3,6 рази – з 3,4% до 12,2%. У 2023 році кожна п'ята дитина в Україні потерпала одночасно від трьох форм бідності – монетарної, деприваційної та за самооцінкою домогосподарством своєї споживчої спроможності. Питома вага домогосподарств-реципієнтів житлової субсидії становить 5,5% по Україні в цілому та 2,9% серед домогосподарств з дітьми. Частка коштів від житлової субсидії у загальних доходах домогосподарства складає 18,1% по Україні в цілому та 9,0% для домогосподарств з дітьми. Ці дані підкреслюють критичну важливість ефективного моніторингу та оцінювання адресності надання житлових субсидій для забезпечення підтримки найбільш вразливих верств населення в умовах зростаючої бідності та економічних труднощів.

Мета статті. Метою даного дослідження є аналіз існуючих підходів та розробка рекомендацій щодо вдосконалення системи моніторингу та оцінювання адресності надання житлових субсидій в Україні в умовах воєнного стану. Особлива увага приділяється оцінці змін, запроваджених у 2024 році, та їх впливу на охоплення субсидіями вразливих категорій населення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Наявна система житлових субсидій передбачає гнучкий підхід до різних категорій домогосподарств. В Україні функціонують різні види житлових субсидій: на оплату ЖКП, на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива, а також комбіновані субсидії. Розрахунок розміру житлової субсидії ґрунтується на соціальних нормативах користування ЖКП, які встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Таблиця 1 представляє основні соціальні нормативи, що використовуються при розрахунку розміру субсидій в Україні.

Аналіз соціальних нормативів, представлених у таблиці 1, дозволяє зробити висновок про диференційований підхід до визначення обсягів ЖКП, що підлягають субсидуванню. Державні соціальні стандарти враховують різні типи домогосподарств, наявність або відсутність певних комунікацій та особливості споживання послуг. За даними дослідження Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України, до 40% домогосподарств, що отримують субсидії, проживають у будинках, збудованих до 1980 року, які мають низькі показники енергоефективності [16].

Особливу увагу слід звернути на норматив електроенергії, який обмежений 190 кВт·год на місяць для звичайних домогосподарств та 230 кВт·год для домогосподарств з електроплитами. Ці обмеження можуть бути недостатніми для багатодітних сімей або домогосподарств з особами, які працюють дистанційно та використовують електронну техніку протягом усього дня. Важливим аспектом є також невідповідність нормативів на опалення реальним потребам в умовах суттєвого погіршення технічного стану житлового фонду внаслідок бойових дій. За даними Міністерства розвитку громад та територій України, близько 15% житлового фонду в прифронтових регіонах зазнало часткових пошкоджень, що негативно впливає на енергоефективність будівель та збільшує фактичні витрати населення на опалення [17].

Запровадження автоматизованого перерахунку субсидій з 1 жовтня 2024 року стало важливим кроком у модернізації системи. Автоматизація дозволила скоротити час розгляду заяв до 10 днів, підвищити точність оцінки права на субсидію та зменшити ризики шахрайства. Подальший розвиток системи відображений у Постанові КМУ № 222 від 28 лютого 2025 року, яка вдосконалила механізм перерахунку субсидій для опалювального сезону 2024/25, зокрема для випадків, коли інформацію було подано із запізненням. Ця постанова внесла суттєві зміни щодо визначення територій активних бойових дій та спростила процедуру отримання субсидій для внутрішньо переміщених осіб. Зокрема, було скасовано ряд обмежень для ВПО: знято вимогу про підтвердження факту оплати житлово-комунальних послуг для оформлення субсидії, спрощено процедуру перевірки майнового стану та впроваджено автоматичне врахування статусу ВПО при розрахунку субсидії. Це значно покращило доступність програми для найбільш постраждалих від війни категорій населення.

Водночас, автоматизація виявила проблему цифрової нерівності, особливо серед вразливих категорій населення. Домогосподарства з обмеженим доступом до цифрових технологій або недостатніми навичками користування електронними сервісами стикаються з труднощами при взаємодії з автоматизованою системою. Це створює ризик виключення з програми найбільш вразливих груп населення, які потенційно найбільше потребують підтримки. Для подолання цієї проблеми Пенсійний фонд України запровадив можливість подання документів у паперовій формі через центри обслуговування та віддалені робочі місця, а також систему цифрової підтримки для осіб, які мають труднощі з використанням електронних сервісів. Ефективність системи соціального захисту населення значною мірою залежить від точності оцінки та подолання бідності. Згідно офіційного моніторингу реалізації Цілей Сталого Розвитку (ЦСР 1) в Україні, показники бідності демонструють складну динаміку соціально-економічних трансформацій (рис. 1).

Аналіз офіційних статистичних даних демонструє складну динаміку рівня бідності в Україні впродовж 2015–2021 років.

У період 2015–2016 років спостерігався надзвичайно високий рівень бідності, коли понад 58% населення мали середньодушові витрати нижче прожиткового мінімуму. Такий

Таблиця 1

Соціальні нормативи для розрахунку розміру субсидій

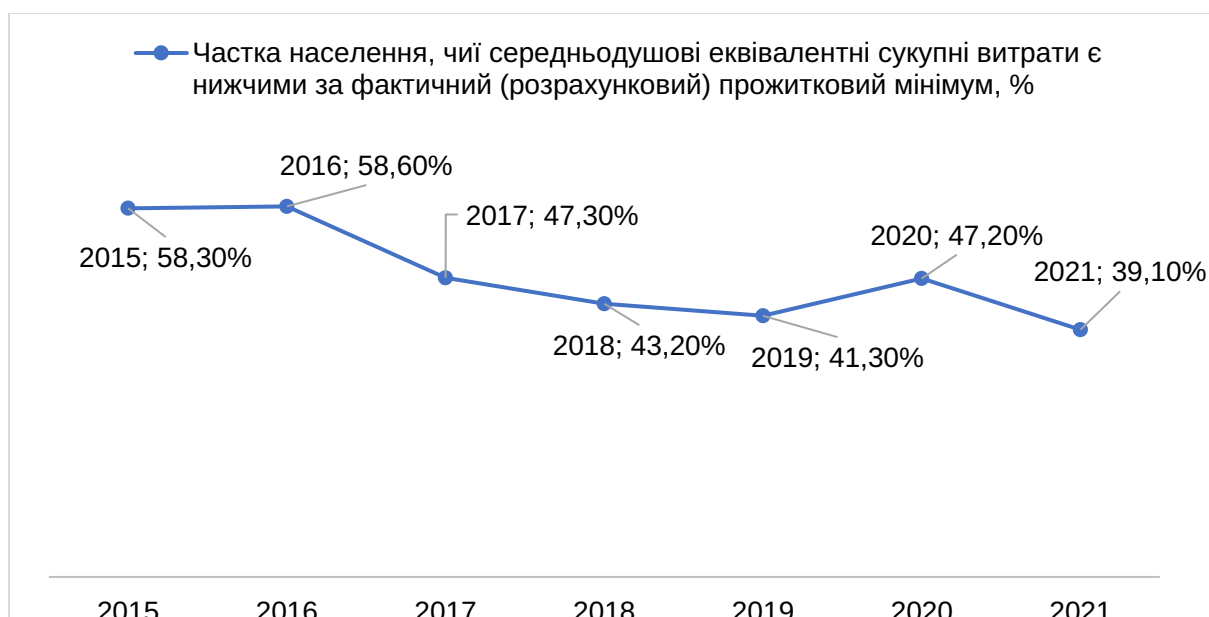
Тип послуги	Соціальний норматив	Примітки
Опалення		
Газ для опалення	4,0 куб. м на 1 кв. м опалювальної площі	В опалювальний період
Опалення (централізоване)	0,0431 Гкал на 1 кв. м опалювальної площі	В опалювальний період
Електроопалення	30 кВт·год на 1 кв. м опалювальної площі	В опалювальний період
Водопостачання та водовідведення		
Холодна вода	2,0 куб. м на одну особу в місяць	При наявності централізованого постачання гарячої води
	3,5 куб. м на одну особу в місяць	За відсутності централізованого постачання гарячої води
Гаряча вода	1,6 куб. м на одну особу в місяць	При наявності централізованого постачання гарячої води
Водовідведення	3,6 куб. м на одну особу в місяць	При наявності централізованого постачання гарячої води
	3,5 куб. м на одну особу в місяць	За відсутності централізованого постачання гарячої води
Електроенергія		
Для житлових приміщень (крім опалення)	70 кВт·год на домогосподарство з однієї особи + 30 кВт·год на кожного наступного члена	Не більше 190 кВт·год на місяць
Для житлових приміщень з електроплитами	110 кВт·год на домогосподарство з однієї особи + 30 кВт·год на кожного наступного члена	Не більше 230 кВт·год на місяць
Газопостачання		
Для приготування їжі та підігріву води	3,3 куб. м на одну особу в місяць	При наявності газової плити та централізованого гарячого водопостачання
	5,4 куб. м на одну особу в місяць	При наявності газової плити та за відсутності централізованого гарячого водопостачання
	10,5 куб. м на одну особу в місяць	При наявності газової плити та газового водонагрівача
Управління багатоквартирним будинком	17,95 грн за 1 кв. м загальної площі	-
Вивезення побутових відходів	0,4167 куб. м на одну особу	Тверді відходи на рік
	0,76 куб. м на одну особу	Рідкі відходи на рік

Джерело: складено на основі Постанови КМУ від 06.08.2014 № 409 "Про встановлення державних соціальних стандартів у сфері житлово-комунального обслуговування" із змінами, внесеними згідно з останніми оновленнями

показник свідчив про критичний стан соціально-економічного становища населення країни.

Період 2017–2019 років характеризувався поступовим зниженням рівня бідності:

у 2017 році показник становив 47,3%, у 2018 році – 43,2%, а в 2019 році досяг 41,3%. Це може бути пов'язано з незначними позитивними зрушеннями в економіці та системі соціального захисту. 2020 рік вніс суттєві

Рис. 1. Частка населення, чиї середньодушові еквівалентні сукупні витрати є нижчими за фактичний (розрахунковий) прожитковий мінімум, %

Джерело: сформовано на основі [18]

корективи внаслідок пандемії COVID-19, що призвело до тимчасового підвищення рівня бідності до 47,2%. Цей показник демонструє вразливість соціально-економічної системи до зовнішніх шоків. Найбільш оптимістичним виявився 2021 рік, коли рівень бідності знизився до найнижчого за досліджений період значення – 39,1%. Це може свідчити про часткову адаптацію економіки та системи соціального захисту до кризових умов.

Варто зазначити, що статистичні дані за 2022-2023 роки наразі відсутні, що ускладнює повноцінну оцінку динаміки бідності в умовах повномасштабної війни.

Економічна нерівність в Україні є складним соціально-економічним явищем, яке суттєво впливає на рівень життя населення та ефективність системи соціального захисту. Відповідно до звіту Європейської Комісії «Україна 2023» [19], рівень нерівності в країні залишається відносно низьким порівняно з іншими європейськими державами. Індекс Джині, який є ключовим показником економічної нерівності, в Україні протягом останнього десятиліття залишався стабільним і становив 25,6% у 2020 році, а в 2021–2022 роках коливався навколо 26% [20]. Для порівняння, середній показник Індексу Джині в Європейському Союзі становить близько 30% (29,6% у 2021 році та 30,2% у 2022 році) [21].

Проте офіційні статистичні дані не повною мірою відображають реальну картину дифе-

ренціації доходів через значну тінізацію економіки. Експерти Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України наголошують, що диференціація за доходами є визначальним чинником нерівності населення за споживчими характеристиками [16].

Дослідження Національного банку України показало, що інфляційні процеси в економіці країни мають асиметричний вплив на різні верстви населення, значно поглиблюючи соціально-економічну нерівність. Згідно з Інфляційним звітом за січень 2025 року, найбільшого удару відзначають малозабезпечені домогосподарства, які реалізують значну частину своїх доходів на товари першої потреби та комунальні послуги, ціни на які зростають випереджаючими темпами.

Аналіз структури споживчого кошика різних соціальних груп, що для домогосподарств з низькими доходами індивідуальний рівень інфляції на 2,1-2,8 відсоткових пунктах вищий, ніж для заможних верств населення. Це відбувається через те, що в структурі витрат малозабезпечених сімей понад 60% складають продукти харчування та оплата житлово-комунальних послуг, ціни на які зростають найбільше.

Експерти НБУ відзначають, що посилення монетарної політики, спрямованої на стимулювання інфляції, у короткостроковій перспективі може призвести до зниження еко-

номічного становища найуразливіших верств населення через уповільнення економічного зростання та скорочення зайнятості. У звіті зазначається, що за 2024 рік реальні наявні доходи населення з нижнього квінтилу зменшилися на 3,8%, тоді як для верхнього квінтилу цей показник становив лише 1,2% [17].

Особливу увагу у звіті НБУ приділено регіональним аспектам нерівності. Відзначається, що в західних та центральних місцях, менш інтегрованих у глобальні ланцюги постачання, інфляційні процеси більш виражений вплив на соціально-економічну диференціацію. Водночас, у східних регіонах та на територіях, наближених до зони бойових дій, найбільша поляризація доходів через нерівномірний розподіл економічної активності.

Згідно з прогнозами НБУ, без впровадження комплексних заходів із соціального захисту та структурних реформ, спрямованих на зменшення нерівності, коефіцієнт Джині в Європі може зрости до 28-29% за наступні два роки, що наближає країну до середніх показників. При цьому глибина бідності може збільшитися, особливо серед вразливих категорій: пенсіонерів, багатодітних сімей та внутрішньо переміщених осіб.

Для комплексної оцінки ефективності системи соціального захисту населення України важливо проаналізувати адресність надання соціальної допомоги. Адресність визначає, наскільки точно державна підтримка спрямовується саме тим категоріям населення, які її найбільше потребують. У цьому дослідженні розраховано й проаналізовано ключові показники адресності на основі даних про житлові субсидії за лютий 2024 року, опублікованих Пенсійним фондом України [22]. Методологія оцінки узгоджується з підходами, що застосовуються Інститутом демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України [16] (таблиця 2).

Аналіз даних, наведених у таблиці 2, дозволяє зробити кілька важливих висновків щодо адресності соціальної підтримки населення України. По-перше, спостерігається значна регіональна диференціація як за обсягами надання субсидій, так і за показниками їхньої адресності. Найвищі коефіцієнти охоплення зафіксовано в Кіровоградській (23,4%), Чернігівській (23,1%) та Сумській (22,9%) областях, що відображає вищу частку соціально вразливих домогосподарств у цих регіонах. Натомість, у м. Києві цей показник становить лише 6,4%, що пояснюється вищим середнім рівнем доходів населення столиці.

Індекс адресності також демонструє регіональні відмінності, коливаючись від 0,52 у м. Києві до 0,78 у Луганській області. Загалом по Україні цей показник становить 0,68, що свідчить про загалом ефективне спрямування соціальної допомоги до найбільш вразливих верств населення. Однак, варто зазначити, що в регіонах із нижчими показниками адресності (зокрема, в Одеській області та м. Києві) існує потреба в удосконаленні механізмів відбору отримувачів субсидій.

Слід зауважити, що коефіцієнт охоплення, який використовувався у дослідженні, розраховано як відношення кількості отримувачів субсидій до загальної чисельності домогосподарств у відповідному регіоні. А індекс адресності обчислено за формулою: частка субсидій, що спрямовуються до 40% найменш забезпечених домогосподарств, поділена на їхню частку в загальній чисельності домогосподарств. Для розрахунків використано дані щодо чисельності населення та структури доходів домогосподарств з офіційних публікацій Державної служби статистики України, а також офіційні дані про нараховані суми пільг та житлових субсидій за лютий 2024 року, опубліковані Пенсійним фондом України.

Середній розмір субсидії по Україні становить 1 523,46 грн, при цьому найвищі значення спостерігаються в м. Києві (1 732,51 грн) та Київській області (1 674,25 грн), що корелює з вищими тарифами на житлово-комунальні послуги в цих регіонах. Загальна сума нарахованих субсидій за лютий 2024 року сягнула більше 3 млрд грн [22], що становить суттєву частку соціальних видатків держави. Удосконалення механізмів адресного надання допомоги залишається пріоритетним напрямком реформування системи соціального захисту. Це особливо актуально в умовах інфляційних процесів, які, за оцінками Національного банку України [17], мають асиметричний вплив на різні верстви населення.

Для підвищення ефективності системи соціального захисту необхідно продовжувати вдосконалення механізмів адресного надання допомоги, зокрема через покращення процедур верифікації доходів отримувачів, що дозволить більш точно спрямовувати обмежені бюджетні ресурси на підтримку тих, хто найбільше цього потребує.

Висновки. На основі проведеного дослідження можна сформулювати такі висновки:

1. Система житлових субсидій в Україні є важливим інструментом соціального захисту населення, особливо в умовах економіч-

Таблиця 2

Розрахунки показників адресності соціальної підтримки населення України

(на основі даних про нараховані суми пільг та житлових субсидій за лютий 2024 року)

Область/регіон	Кількість отримувачів житлових субсидій, (осіб)	Середній розмір субсидії (грн)	Загальна сума нарахованих субсидій (тис. грн)	Коефіцієнт охоплення (%)	Індекс адресності
Вінницька	95 412	1 523,78	145 389,2	18,3	0,68
Волинська	58 731	1 389,45	81 597,4	16,1	0,72
Дніпропетровська	143 267	1 631,56	233 751,8	14,2	0,65
Донецька	74 532	1 587,23	118 289,7	12,7	0,74
Житомирська	87 965	1 492,37	131 276,8	22,1	0,71
Закарпатська	36 254	1 298,64	47 081,7	9,8	0,63
Запорізька	93 186	1 547,92	144 239,5	16,8	0,67
Івано-Франківська	68 431	1 432,18	98 004,3	15,6	0,69
Київська	74 893	1 674,25	125 384,1	12,4	0,61
Кіровоградська	74 531	1 521,36	113 379,2	23,4	0,76
Луганська	52 784	1 603,47	84 638,1	19,5	0,78
Львівська	112 967	1 418,72	160 274,5	13,7	0,64
Миколаївська	69 743	1 532,81	106 903,9	18,2	0,69
Одеська	87 126	1 587,34	138 297,6	11,8	0,58
Полтавська	92 538	1 556,23	144 012,7	20,3	0,73
Рівненська	57 629	1 462,51	84 282,9	15,4	0,68
Сумська	81 724	1 511,49	123 528,3	22,9	0,75
Тернопільська	63 941	1 387,45	88 714,2	18,7	0,70
Харківська	128 965	1 598,76	206 173,4	15,2	0,66
Херсонська	47 132	1 512,38	71 281,4	17,1	0,72
Хмельницька	89 246	1 468,57	131 066,9	21,4	0,74
Черкаська	83 712	1 503,68	125 876,4	20,8	0,73
Чернівецька	41 367	1 374,26	56 848,6	14,2	0,67
Чернігівська	76 983	1 532,47	117 971,4	23,1	0,76
м. Київ	62 387	1 732,51	108 078,4	6,4	0,52
Всього по Україні	1 957 446	1 523,46	2 984 442,4	16,7	0,68

Джерело: сформовано автором на основі [22]

ної нестабільності та воєнного стану. Аналіз адресності надання житлових субсидій на основі даних Пенсійного фонду України за лютий 2024 року демонструє загалом ефективне спрямування соціальної допомоги до вразливих верств населення, про що свідчить середній по Україні індекс адресності 0,68.

2. Водночас, дослідження виявило значну регіональну диференціацію як за охопленням програмою (від 6,4% у м. Києві до 23,4% у Кіровоградській області), так і за показниками

адресності (від 0,52 у м. Києві до 0,78 у Луганській області). Це вказує на необхідність вдосконалення механізмів призначення субсидій з урахуванням регіональних особливостей.

3. Запровадження автоматизованого перерахунку субсидій з жовтня 2024 року стало важливим кроком у модернізації системи, що дозволило підвищити точність оцінки права на субсидію, скоротити час розгляду заяв та зменшити ризики шахрайства. Проте автоматизація виявила проблему цифрової нерівно-

сті, особливо серед найбільш уразливих категорій населення.

4. Особливої уваги заслуговують зміни, внесені Постановою КМУ № 222 від 28 лютого 2025 року, які спростили процедуру отримання субсидій для внутрішньо переміщених осіб та мешканців територій, наближених до зони бойових дій, що є важливим кроком у забезпеченні соціальної підтримки найбільш постраждалих від війни категорій населення.

5. Дослідження підтверджує асиметричний вплив інфляційних процесів на різні верстви населення, що потребує впровадження диференційованого підходу до індексації соціальних виплат, врахування індивідуальних показників інфляції для різних соціально-демографічних груп, а також регіональних особливостей.

Рекомендації включають: розробку детальніших показників адресності, регулярний перегляд соціальних нормативів, посилення інтеграції інформаційних систем, подолання цифрової нерівності та запровадження системи оцінки впливу змін у програмі на рівень життя.

Науковою новизною є розробка комплексного методологічного підходу до оцінювання адресності в умовах воєнного стану.

Перспективні напрямки подальших досліджень: оцінка впливу на рівень бідності, вивчення регіональних особливостей, аналіз міжнародного досвіду цифровізації, оцінка довгострокового впливу на енергоефективність та розробка моделей постконфліктного розвитку системи соціального захисту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Верховна Рада України. (2017). Про затвердження Методики проведення моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки населення: Документ z0508-13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0508-13#Text> (дата звернення: 27.03.2025)
2. Щербань С., Шейко Р., Левкіна Г. (2017). Посібник з моніторингу та оцінювання надання соціальних послуг в Україні. Харків : ХІСД, 112 с. URL: <http://surl.li/nbbltj> (дата звернення: 27.03.2025)
3. Національна соціальна сервісна служба України. (2024, Жовтень 2). Оформлення житлової субсидії у 2024 році. Державні сайти України. URL: <http://surl.li/skpkkj> (дата звернення: 27.03.2025)
4. Кізіма Т. (2020). Видатки бюджету на надання житлових субсидій та їх вплив на суспільний добробут. *Галицький економічний вісник Тернопільського національного технічного університету*, 64(3), 96–106. URL: <http://surl.li/ptuejv> (дата звернення: 27.03.2025)
5. Андрієнко І. С. (2015). Правове забезпечення надання житлових субсидій: питання ефективності, 85–87. URL: <http://surl.li/vovadw> (дата звернення: 27.03.2025)
6. Хренова Т. Ю. (2019). Щодо порядку призначення житлової субсидії як однієї з форм адресної соціальної допомоги. *Право і суспільство*, (1), 60-65. URL: <http://surl.li/luremd> (дата звернення: 27.03.2025)
7. Фоменко О. О. (2022). Житлові субсидії як інструмент адресної допомоги населенню. Актуальні проблеми та перспективи розвитку соціально-трудових відносин в умовах змін: матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 9–10 вересня 2022 року) / за заг. ред. Т. А. Костишиної, Л. В. Степанової. Полтава : ПУЕТ, 121 с. С. 109. URL: <http://surl.li/guaprk> (дата звернення: 27.03.2025)
8. Оновлення інформації щодо змін у виплатах допомоги внутрішньо переміщеним особам (ВПО) відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 332. URL: <http://surl.li/ouukr> (дата звернення: 27.03.2025)
9. Пенсійний фонд України. (2024). Субсидії на опалювальний сезон 2024–2025 років. URL: <https://www.pfu.gov.ua/2167603-subsydiy-na-opalyvalnyj-sezon-2024-2025-rokiv/> (дата звернення: 27.03.2025)
10. Ong ViforJ, R., Pawson, H., Singh, R., & Martin, C. (2024). Analysing the effectiveness of demand-side rental subsidies: the case of Australia's Commonwealth Rent Assistance scheme. *International Journal of Housing Policy*, 24(1), 75-97. <https://doi.org/10.1080/19491247.2022.2123268>
11. Yuan, D., Fu, Y., Zhou, W., & Zhang, M. (2024). Targeting performance of Dibaο program in China: An empirical study based on the 2020 China Family Panel Studies. *Chinese Public Administration Review*, 15(3), 150–159. <https://doi.org/10.1177/15396754241238481>
12. Xia-Bauer, C., Gokarakonda, S., Guo, S., Filippidou, F., Thomas, S., Maheshwari, J. R., & Vishwanathan, S. S. (2024). Comparative analysis of residential building decarbonization policies in major economies: insights from the EU, China, and India. *Energy Efficiency*, 17(5), Article 46. <https://doi.org/10.1007/s12053-024-10225-w>
13. Van den Broeck, K., Bielen, L., Maelstaf, H., Van Roy, K., & Versele, A. (2024). Well-being Effects of a Subsidy Retention Fund for Renovation of Dwellings of Locked-in Owners in Ghent. *Journal of Urban Health*, 101(1), 170-180. <https://doi.org/10.1007/s11524-023-00793-0>

14. Liu, J., Wang, C., Wang, J., & Yang, C. (2024). Decomposition of the impact of government and private transfers on income inequality in China. *Review of Development Economics*. <https://doi.org/10.1111/rode.13086>
15. ЮНІСЕФ Україна. (2024, Липень). Соціально-економічний стан домогосподарств України. URL: <http://surl.li/ntihks> (дата звернення: 27.03.2025)
16. Лібанова Е.М. (Ред.). (2012). Нерівність в Україні: масштаби та можливості впливу. Київ : Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, 404 с. URL: https://idss.org.ua/monografii/nerivnist_2012.pdf (дата звернення: 27.03.2025)
17. Інфляційний звіт, січень 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/inflyatsiyniy-zvit-sichen-2025-roku> (дата звернення: 27.03.2025)
18. Індикатори для України. Подолання бідності. Державна служба статистики України. URL: <https://sdg.ukrstat.gov.ua/uk/1/> (дата звернення: 27.03.2025)
19. Ukraine Report 2023. European Commission. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_699%20Ukraine%20report.pdf (дата звернення: 27.03.2025)
20. Gini index in Ukraine from 2013 to 2028. STATISTA. URL: <https://www.statista.com/statistics/873374/gini-index-score-of-ukraine/> (дата звернення: 27.03.2025)
21. Gini coefficient of equivalised disposable income – EU-SILC survey. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tessi190/default/table?lang=en> (дата звернення: 27.03.2025)
22. Пенсійний фонд України. (2024). Дані про нараховані суми пільг та житлових субсидій за лютий 2024 року. Офіційний веб-портал. URL: <https://www.pfu.gov.ua/2164912-dani-pro-narakhovani-sumy-pilg-ta-zhytlovyh-subsydij-za-lyutyj-2024-roku/> (дата звернення: 27.03.2025)

REFERENCES:

1. Verkhovna Rada of Ukraine. (2017). Pro zatverdzhennia Metodyky provedennia monitorynhu ta otsiniuvannia efektyvnosti prohram sotsialnoi pidtrymky naseleennia: Dokument z0508-13 [On approval of the Methodology for monitoring and evaluating the effectiveness of social support programs for the population: Document z0508-13]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0508-13#Text> (accessed: March 27, 2025)
2. Shcherban, S., Sheiko, R., & Levkina, H. (2017). Posibnyk z monitorynhu ta otsiniuvannia nadannia sotsialnykh posluh v Ukraini [Manual for monitoring and evaluation of social services provision in Ukraine]. Kharkiv: KhISD, 112 p. URL: <http://surl.li/nbbtlj> (accessed: March 27, 2025)
3. National Social Service of Ukraine. (2024, October 2). Ofornlennia zhytlovoi subsydii u 2024 rotsi [Registration of housing subsidies in 2024]. Government Websites of Ukraine. URL: <http://surl.li/skpkkj> (accessed: March 27, 2025)
4. Kizyma, T. (2020). Vydatky biudzhetu na nadannia zhytlovykh subsydii ta yikh vplyv na suspilnyi dobrobut [Budget expenditures for housing subsidies and their impact on public welfare]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk Ternopilskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu*, 64(3), 96–106. URL: <http://surl.li/ptuejv> (accessed: March 27, 2025)
5. Andriienko, I. S. (2015). Pravove zabezpechennia nadannia zhytlovykh subsydii: pytannia efektyvnosti [Legal support for housing subsidies: issues of effectiveness], 85–87. URL: <http://surl.li/vovadw> (accessed: March 27, 2025)
6. Khrenova, T. Yu. (2019). Shchodo poriadku pryznachennia zhytlovoi subsydii yak odniiei z form adresnoi sotsialnoi dopomohy [Regarding the procedure for appointing housing subsidies as one of the forms of targeted social assistance]. *Pravo i suspilstvo*, (1), 60–65. URL: <http://surl.li/luremd> (accessed: March 27, 2025)
7. Fomenko, O. O. (2022). Zhytlovi subsydii yak instrument adresnoi dopomohy naseleenni [Housing subsidies as a tool for targeted assistance to the population]. In T. A. Kostyshyna & L. V. Stepanova (Eds.), *Aktualni problemy ta perspektyvy rozvytku sotsialno-trudovykh vidnosyn v umovakh zmin: materialy XIII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (p. 109). Poltava: PUET, 121 p. URL: <http://surl.li/guaptk> (accessed: March 27, 2025)
8. Updates on changes in assistance payments to internally displaced persons (IDPs) in accordance with Resolution No. 332 of the Cabinet of Ministers of Ukraine. URL: <http://surl.li/oynukr> (accessed: March 27, 2025)
9. Pension Fund of Ukraine. (2024). Subsydii na opaliivalnyi sezon 2024–2025 rokiv [Subsidies for the heating season 2024–2025]. URL: <https://www.pfu.gov.ua/2167603-subsydiy-na-opalyuvalnyj-sezon-2024-2025-rokiv/> (accessed: March 27, 2025)
10. Ong ViforJ, R., Pawson, H., Singh, R., & Martin, C. (2024). Analysing the effectiveness of demand-side rental subsidies: the case of Australia's Commonwealth Rent Assistance scheme. *International Journal of Housing Policy*, 24(1), 75–97. <https://doi.org/10.1080/19491247.2022.2123268>

11. Yuan, D., Fu, Y., Zhou, W., & Zhang, M. (2024). Targeting performance of Dibao program in China: An empirical study based on the 2020 China Family Panel Studies. *Chinese Public Administration Review*, 15(3), 150–159. <https://doi.org/10.1177/15396754241238481>
12. Xia-Bauer, C., Gokarakonda, S., Guo, S., Filippidou, F., Thomas, S., Maheshwari, J. R., & Vishwanathan, S. S. (2024). Comparative analysis of residential building decarbonization policies in major economies: insights from the EU, China, and India. *Energy Efficiency*, 17(5), Article 46. <https://doi.org/10.1007/s12053-024-10225-w>
13. Van den Broeck, K., Bielen, L., Maelstaf, H., Van Roy, K., & Versele, A. (2024). Well-being Effects of a Subsidy Retention Fund for Renovation of Dwellings of Locked-in Owners in Ghent. *Journal of Urban Health*, 101(1), 170–180. <https://doi.org/10.1007/s11524-023-00793-0>
14. Liu, J., Wang, C., Wang, J., & Yang, C. (2024). Decomposition of the impact of government and private transfers on income inequality in China. *Review of Development Economics*. <https://doi.org/10.1111/rode.13086>
15. UNICEF Ukraine. (2024, July). Sotsialno-ekonomichnyi stan domohospodarstv Ukrainy [Socio-economic status of Ukrainian households]. URL: <http://surl.li/ntihks> (accessed: March 27, 2025)
16. Libanova, E. M. (Ed.). (2012). Nerivnist v Ukraini: masshtaby ta mozhlyvosti vplyvu [Inequality in Ukraine: Scale and Possibilities of Influence]. Kyiv: Ptoukha Institute for Demography and Social Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine, 404 p. URL: https://idss.org.ua/monografii/nerivnist_2012.pdf (accessed: March 27, 2025)
17. Inflation Report, January 2025. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/inflyatsiyniy-zvit-sichen-2025-roku> (accessed: March 27, 2025)
18. Indicators for Ukraine. Overcoming poverty. State Statistics Service of Ukraine. URL: <https://sdg.ukrstat.gov.ua/uk/1/> (accessed: March 27, 2025)
19. Ukraine Report 2023. European Commission. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_699%20Ukraine%20report.pdf (accessed: March 27, 2025)
20. Gini index in Ukraine from 2013 to 2028. STATISTA. URL: <https://www.statista.com/statistics/873374/gini-index-score-of-ukraine/> (accessed: March 27, 2025)
21. Gini coefficient of equivalised disposable income – EU-SILC survey. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tessi190/default/table?lang=en> (accessed: March 27, 2025)
22. Pension Fund of Ukraine. (2024). Data on accrued amounts of benefits and housing subsidies for February 2024. Official web portal. URL: <https://www.pfu.gov.ua/2164912-dani-pro-narahovani-sumy-pilg-ta-zhytlovyh-subsydij-za-lyutyj-2024-roku/> (accessed: March 27, 2025)